

Veleučilište u Virovitici

**ANALIZA ZAPOŠLJIVOSTI STRUČNIH PRVOSTUPNIKA I STRUČNIH
SPECIJALISTA KOJI SU ZAVRŠILI STUDIJ U AKADEMSKOJ GODINI
2019./2020.**

SADRŽAJ:

1.	METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA: UVODNE NAPOMENE	3
2.	REZULTATI ISTRAŽIVANJA	4
2.1.	<i>Sociodemografski pokazatelji</i>	4
2.2.	<i>Zapošljivost ispitanika</i>	6
2.3.	<i>Analiza stavova ispitanika</i>	14
3.	ZAKLJUČAK	17

1. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA: UVODNE NAPOMENE

Veleučilište u Virovitici provodi istraživanje o zapošljivosti završenih studenata u okviru Strateškog cilja 1: Kontinuirano unaprjeđivanje nastavnog procesa. Prikupljeni rezultati temelj su za revidiranje i prilagođavanje studijskih programa tržištu rada. Za potrebe istraživanja, odnosno prikupljanja što relevantnijih i konzistentnijih podataka korišten je upitnik. Prije izrade finalne verzije upitnika, instrument je prošao kroz dvije razvojne faze. U skladu s komentarima i sugestijama pročelnika Odjela za ekonomiju i Odjela za turizam, upitnik je revidiran u odnosu na onaj iz prethodne akademske godine. Kvantitativno je povećan broj pitanja, odnosno kvalitativno je obogaćen sadržaj pitanjima vezanim za razloge ne pronalaska posla, način pronalaska posla, status radnog odnosa, veličinu poslodavca, listu poslodavaca itd. Druga razvojna faza vezana je za uvažavanje preporuke 2.1. stručnog povjerenstva za unapređenje kvalitete u postupku II. ciklusa reakreditacije. Shodno toj preporuci upitnik je revidiran i upotpunjena s pitanjima vezanim za analizu kompetencija, znanja i vještina koje studentima pomažu pri zapošljavanju. Uvažavajući spomenute redukcije kreirana je finalna verzija upitnika.

Radi lakšeg komunikacijskog procesa, kao i prikupljanja podataka odabrana je izravna metoda, odnosno metoda telefonskog anketiranja, prije svega radi efikasnosti, izravnog kontakta i redukcije vremena samog istraživačkog procesa. Uz to, treba naglasiti kako je kreiran *exel* obrazac kao alat za prikupljanje podataka, opetovano s ciljem redukcije vremena. Nakon toga, kreirana je baza podataka o broju studenata koji su završili preddiplomski i diplomski studij u akademskoj godini 2019./2020., čime su se zadovoljili svi preduvjeti za početak istraživanja.

Istraživanje je provedeno u vremenskom razdoblju od 15. prosinca 2020. godine do 26. veljače 2021. godine na slučajnom, prigodnom uzorku od 84 ispitanika. Komparirajući broj (84) prikupljenih upitnika s ukupnim brojem (101) brojem studenta koji su završili studij u akademskoj godini 2019./2020., može se zaključiti kako je istraživanje zapošljivosti provedeno na 83,2% ukupnog uzorka. Prilikom provedbe istraživanja temeljno ograničenje povezano je s demotiviranošću i nezainteresiranošću nekolicine ispitanika. U kreiranju i provođenju ovog istraživanja, aktivno su sudjelovali:

- doc.dr.sc. Dejan Tubić, v.pred., prodekan za razvoj
- Mladena Bedeković, univ.spec.oec., pročelnica Odjela za ekonomiju

- Rikard Bakan, mag.oec., v.pred., pročelnik Odjela za turizam
- Marijana Špoljarić, mag. educ. math. et inf., v.pred.
- Nikolina Pleša Puljić, mag.oec., asistent
- Iva Viličnik, struč.spec.oec., asistent
- Danijel Koprivanac, dipl.ing., asistent

2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U prvom dijelu rezultata istraživanja prikazani su socio-demografski podaci koji obuhvaćaju spol, dob, mjesto prebivališta i mjesto zaposlenja. Sljedeći dio rezultata istraživanja odnosi se na zapošljivost ispitanika, dok je u zadnjem dijelu prikazana analiza stavova ispitanika o stečenim kompetencijama te preporukama za poboljšanje nastavnog procesa. Svi navedeni dijelovi prikazani su tabličnim i grafičkim prikazima.

2.1. Sociodemografski pokazatelji

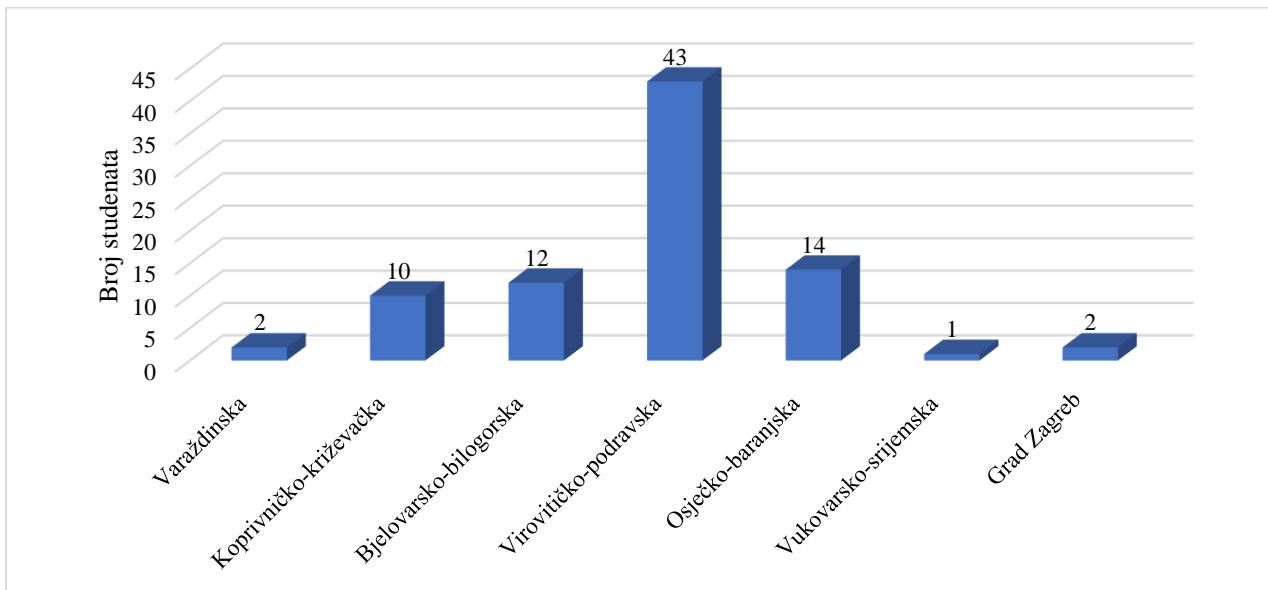
Većina ispitanika, njih čak 65% čine žene, dok su samo njih 28,57% muškarci. Prema promatranoj dobi, većina ispitanika, njih 80,95% nalazi se u rasponu od 22 do 25 godina (*Tablica 1.*). Osim spola i dobi značajna je i struktura ispitanika prema mjestu prebivališta u odnosu na mjesto njihova zaposlenja kako bi se moglo utvrditi da li se ispitanici zapošljavaju u mjestima stanovanja ili pak posao moraju potražiti u drugim gradovima ili izvan države.

Tablica 1. Spol i dob ispitanika

Socio-demografski pokazatelji		N	%
SPOL	Žensko	55	65,48
	Muško	29	28,57
DOB	20-25	68	80,95
	25-30	11	13,10
	30-35	3	3,57
	35-55	2	2,38

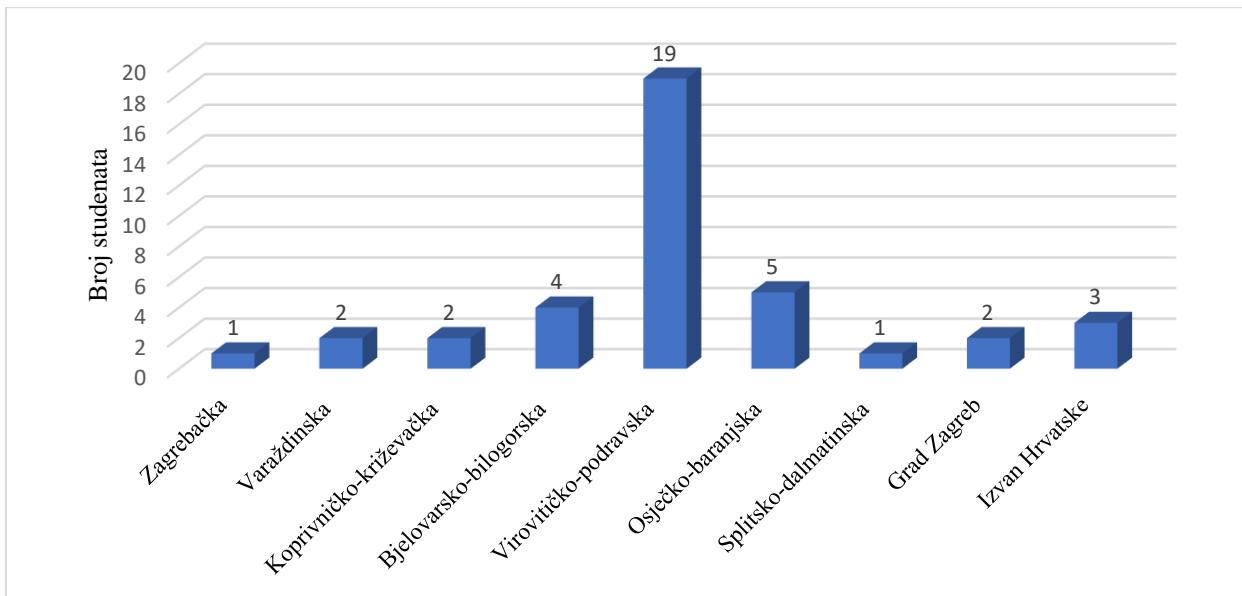
Ispitanici ovog istraživanja dolaze iz različitih županija Republike Hrvatske. Najzastupljenije su Virovitičko-podravska županija sa 43 ispitanika, Osječko-baranjska sa 14 ispitanika, Bjelovarsko-bilogorska sa 12 ispitanika i Koprivničko-križevačka sa 10 ispitanika, što je vidljivo iz *Grafičkog prikaza 1.*

Grafički prikaz 1. Broj ispitanika po županiji prebivališta

Podaci prikazuju kako su se u većini slučajeva ispitanici zaposlili u županiji svog prebivališta, dok je mali broj njih odlučio tražiti zaposlenje u većim gradovima, poput Zagreba. Usprkos visokim stopama nezaposlenosti, u Virovitičko-podravskoj županiji zaposlilo se najviše ispitanika, njih 19, za razliku od Zagrebačke i Splitsko-dalmatinske županije (*Grafički prikaz 2.*). Vrijedno je istaknuti kako se je troje ispitanika zaposlilo izvan granice Republike Hrvatske.

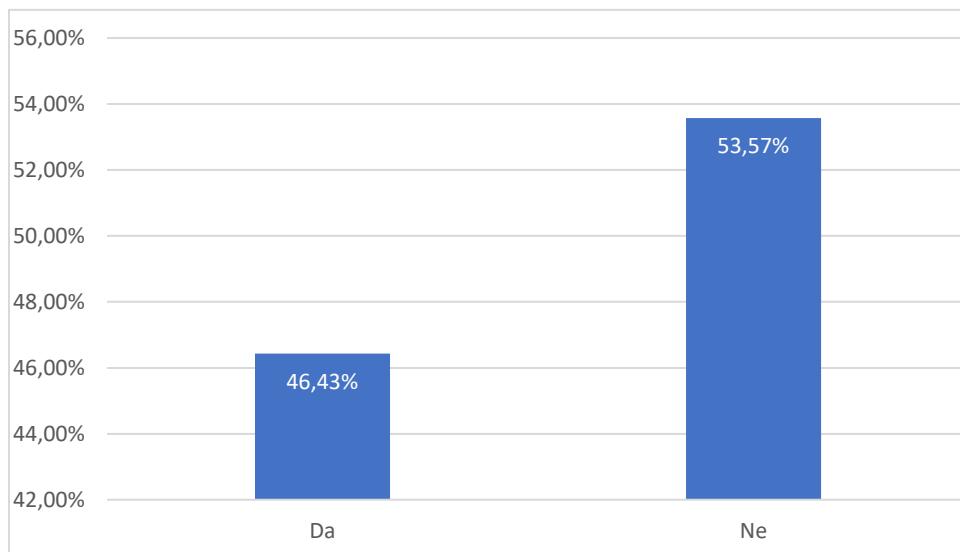
Grafički prikaz 2. Broj zaposlenih ispitanika po županijama

2.2. Zapošljivost ispitanika

Prijelaz mladih osoba iz visokih učilišta na tržište rada opterećen je posebnim problemima. Posljedica su toga relativno niske stope zaposlenosti, visoka nezaposlenost i visoke stope mladih osoba koje nisu zaposlene, ne obrazuju se i ne osposobljavaju. Budući da su mlade osobe novi sudionici na tržištu rada s ograničenim radnim iskustvom, manja je vjerojatnost da će pronaći posao. Na tragu toga istraženo je kolika je zapošljivost studenata koji su završili preddiplomski i diplomski studij pri čemu su promatrani samo oni studenti koju su završili studij akademске godine 2019./2020. S obzirom da Veleučilište u Virovitici svake akademске godine tijekom zimskog semestra provodi ovaj tip istraživanje nije bilo potrebno u istraživanje uvrštavati studente koji su studij završili prethodnih akademskih godina. Postotak zaposlenih i nezaposlenih ispitanika može se vidjeti na *Grafičkom prikazu 3.*

Grafički prikaz 3. Ukupna zaposlenost ispitanika nakon završetka studija

Rezultati ankete pokazuju kako se 46,43% prvostupnika i stručnih specijalista Veleučilišta u Virovitici zaposlilo, dok njih 53,57% nije pronašlo posao. S obzirom na prikazane podatke o ukupnoj zapošljivosti ispitanika važno ih je korigirati i kategorizirati prema sljedećim područjima: razini preddiplomskog i diplomskog studija, smjerovima preddiplomskog i diplomskog studija te razlozima nezaposlenosti, a koji će tim slijedom biti prikazani u nastavku.

Struktura ispitanika prema razini završenog studija detektira razliku u zapošljivosti onih koji nastavljaju obrazovanje na diplomskoj razini i potom se zaposle te onih koji se odmah zaposle nakon završenog preddiplomskog studija. Navedena struktura prikazana je u *Tablici 2*.

Tablica 2. Ukupna zapošljivost prema preddiplomskom i diplomskom studiju

Studij	Broj ispitanika	Broj zaposlenih ispitanika	Postotak zaposlenih ispitanika
Preddiplomski studij	54	17	43,59
Diplomski studij	30	22	56,41
UKUPNO	84	39	100,00

Važno je uočiti da od ukupnog uzorka ispitanika, njih čak 54 dolazi sa preddiplomske razine, odnosno njih 30 sa diplomske razine. Usprkos toj razlici uočeno je da je broj zaposlenih ispitanika manji na preddiplomskoj razini u odnosu na diplomsku razinu studija, vidljiva je i potkrepjena činjenica podacima danim u *Tablici 2*. Navedeni podaci još jednom potvrđuju opće prihvaćenu činjenicu da je veća zapošljivost studenata sa završenim diplomskim stručnim studijem u odnosu na studente koji ne nastavljaju obrazovanje, već se odmah zapošljavaju nakon završenog preddiplomskog stručnog studija. Ova spoznaja bitna je za motiviranje sadašnjih i budućih studenata da nastave studij na višim razinama obrazovanja.

Sljedeća kategorizacija, kao što je najavljeno, obuhvaća samo razinu preddiplomskog studija po smjerovima. Na Veleučilištu u Virovitici na preddiplomskoj razini izvode se sljedeći studijski smjerovi:

- informatički menadžment
- menadžment ruralnog turizma
- poduzetništvo
- programsko inženjerstvo
- telekomunikacije i informatika.

Razlikovanje zapošljivosti po smjeru prikazuje trenutne potrebe tržišta rada koje mogu biti korisne za oblikovanje novih smjerova ili korekcije postojećih. Potrebno je istaknuti da u uzorku nema ispitanika sa smjera telekomunikacije i informatika te se oni neće niti interpretirati u nastavku s obzirom da još nije prva generacija studenata završila studij. Struktura ispitanika po smjerovima na preddiplomskoj razini prikazana je u *Tablici 3*.

Tablica 3. Ukupna zapošljivost prema smjeru preddiplomskog studija

Smjer	N ispitanika	N zaposlenih ispitanika	% zaposlenih ispitanika	% zaposlenih od ukupnog broja na preddiplomskom studiju
Informatički menadžment	20	5	25,00	29,41
Menadžment ruralnog turizma	18	6	33,33	35,29
Poduzetništvo	8	0	0,00	0,00
Programsko inženjerstvo	8	6	75,00	35,29
Telekomunikacije i informatika	0	0	0,00	0,00
UKUPNO	54	17	31,48	100,00

Ukoliko se promatra zapošljivost studenata po smjeru s obzirom na veličinu njihova uzorka, uočava se da prednjače oni koji dolaze sa informatičkog menaždment, njih 20 i menadžment ruralnog turizma, njih 18, dok sa poduzetništva i programskog inženjerstva dolazi samo 8 ispitanika po smjeru. Usprkos tome, u zapošljivosti prednjače ispitanici sa programskog inženjerstva, njih čak 75%, a slijede ih oni sa menadžmenta ruralnog turizma 33,33% te informatičkog menadžment 25,00%.

Uočeno je da ispitanici sa smjera poduzetništvo, iako malog uzorka, nemaju niti jednog zaposlenoga za što se ustanovilo da je glavni razlog nastavak studija na višoj razini, odnosno njih čak 62,50% ih je nastavilo studij u čemu prednjače u odnosu na druge smjerove. U nastavku studija slijede ih informatički menadžment sa 50,00%, menadžment ruralnog turizma sa 44,44% dok je programsko inženjerstvo na začelju sa 25,00% ispitanika. Prikazani podaci po smjerovima promatrani s obzirom na ukupni uzorak preddiplomskog studija koji čini 54 ispitanika dovode do zaključka da je najveća zapošljivost podjednako raspodijeljena na menadžment ruranog turizma i programskog inženjerstva sa 35,29%, dok ih slijedi informatički menadžment sa 29,41% ispitanika.

Na isti način u nastavku su kategorizirani rezultati zapošljivosti po smjerovima na diplomskoj razini studija kojima je također, kao i na preddiplomskom studiju moguće utvrditi potrebe tržišta rada. Na Veleučilištu u Virovitici na diplomskoj razini izvode se dva studijska smjera:

- destinacijski menadžment
- menadžment malih i srednjih poduzeća.

Struktura ispitanika po smjerovima na diplomskom studiju prikazana je u *Tablici 4*. Iz navedene tablice može se zaključiti da su podaci za oba smjera identični, odnosno da postotak zaposlenih ispitanika za smjera destinacijski menadžment iznosi 73,33%, dok isto toliko iznosi i za smjer menadžment malih i srednjih poduzeća. U ukupno promatranom uzorku od 30 ispitanika podaci prikazuju da ima 50% zaposlenih ispitanika sa smjera destinacijski menadžment i 50% zaposlenih ispitanika sa smjera menadžment malih i srednjih poduzeća.

Tablica 4. Ukupna zapošljivost prema smjeru diplomskog studija

Smjer	N ispitanika	N zaposlenih ispitanika	% zaposlenih ispitanika	% zaposlenih od ukupnog broja na preddiplomskom studiju
Destinacijski menadžment	15	11	73,33	50,00
Menadžment malih i srednjih poduzeća	15	11	73,33	50,00
UKUPNO	30	22	73,33	100,00

Posljednja, ali ne i manje važna, već ključna kategorizacija u promatranju zapošljivosti ispitanika odnosi se na razloge nezaposlenosti. Postavljeno pitanje bilo je otvoreno – zatvorenoga tipa gdje su u anketnom upitniku od ponuđenih razloga bili:

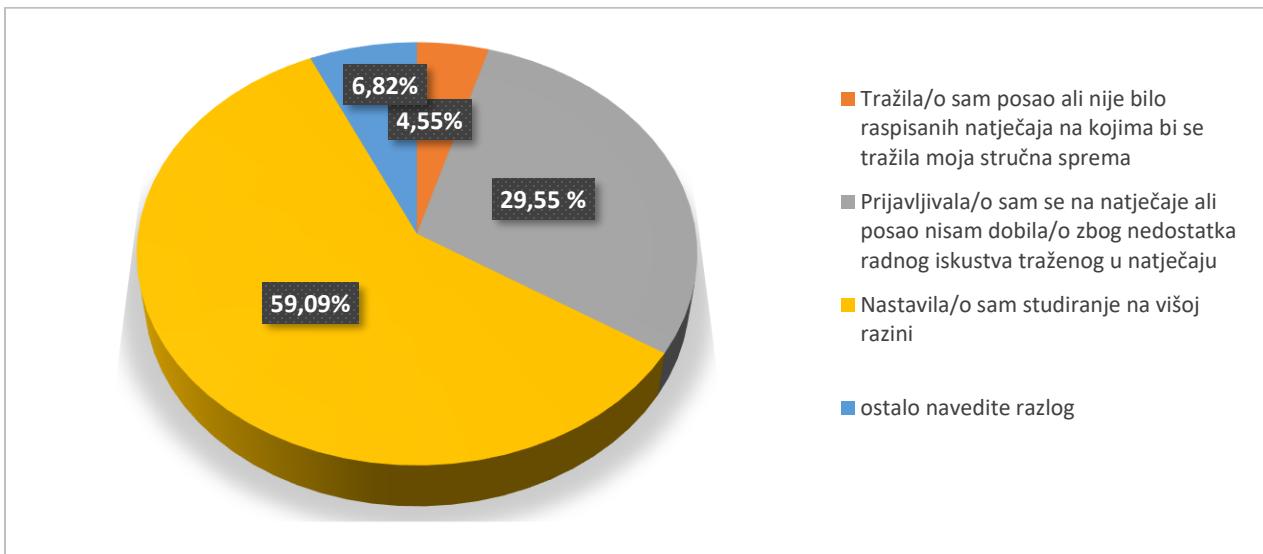
- nisam aktivno tražila/o posao
- tražila/o sam posao ali nije bilo raspisanih natječaja na kojima bi se tražila moja stručna sprema
- prijavila/o sam se na natječaje, ali posao nisam dobila/o zbog nedostataka traženog radnog iskustva
- nastavila/o sam studiranje na višoj razini
- mogućnost otvorenog odgovora, kao ostalih razloga nezaposlenosti.

U nastavku su prikazani podaci o razlozima nezaposlenosti pomoću *Grafičkog prikaza 4*. Kao glavni razlog nezaposlenosti studenti navode nastavak studija na višoj razini, njih čak 59,09%.

Slijede ih oni koji tvrde da nisu dobili posao zbog nedostatka stručne prakse koja je bila tražena u natječajima što iznosi 29,55%, potom njih 6,82% svoju nezaposlenost pripisuje ostalim razlozima kao što su zasnivanje obitelji, putovanja i čekanje povratnih informacija od poslodavaca. I za kraj, njih 4,55% izjasnilo se da nije bilo raspisanih natječaja na kojima se tražila njihova stručna sprema. Dobivenim rezultatima može se zaključiti da je glavni razlog nezaposlenosti nastavak studija što

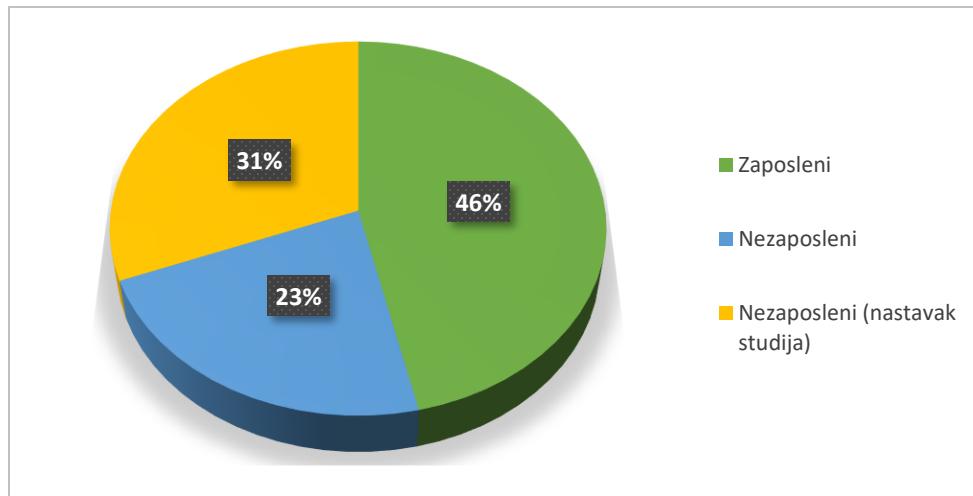
se može smatrati “opravdanom” nezaposlenosti. Nedostatak radnog iskustva daje za naslutiti da su stručna praksa i prethodno radno iskustvo danas postali imperativ prilikom zapošljavanja, a što će se i potvrditi u nastavku ovog istaživanja u djelu gdje ispitanici navode svoje preporuke za poboljšanja nastavnog procesa.

Grafički prikaz 4. Razlozi nezaposlenosti po mišljenju ispitanika

Cilj prethodnog pitanja bio je izdvojiti one studente koji su nastavili svoje obrazovanje i na taj način “opravdati” njihovu nezaposlenost te korigirati ukupnu nezaposlenost ispitanika o čemu će u nastavku *Grafičkim prikazom 5.* biti prikazani podaci.

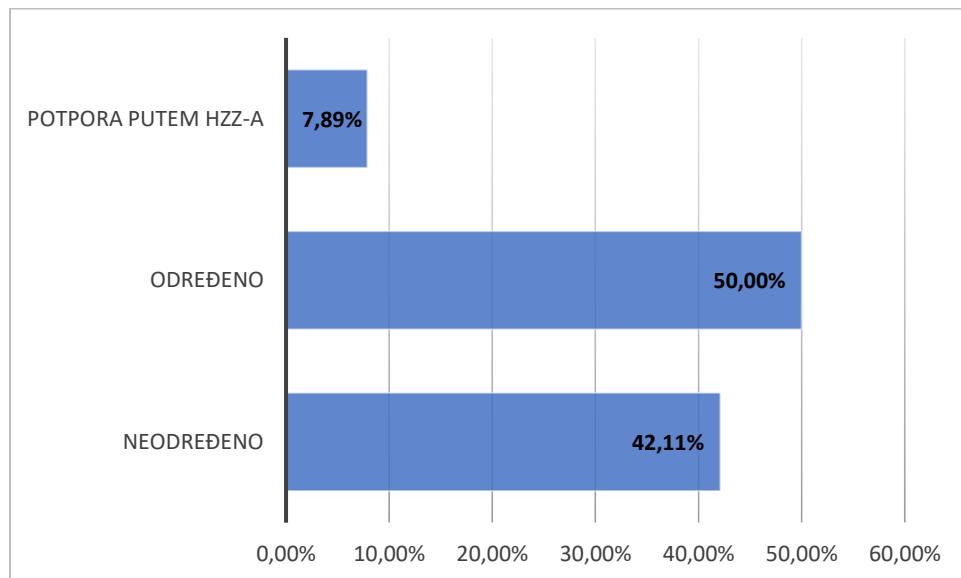
Grafički prikaz 5. Ukupna nezaposlenost korigirana razlogom nastavkom studija

Ukoliko se prethodno izloženim rezultatima o zaposlenosti pridruži ključni razlog nezaposlenosti (nastavak studija) tada se podaci mogu korigirati i interpretirati na način da ukupna nezaposlenost iznosi samo 23% u odnosu na početnu interpretaciju nezaposlenosti koja prikazuje iznos od 53,57% (*Grafički prikaz 3*). Na taj je način stopa nezaposlenosti korigirana radi studenata koji se nalaze izvan radne snage zbog nastavka školovanja. Na Veleučilištu u Virovitici na specijalističkom diplomskom stručnom studiju Menadžmenta, studij je nastavilo 31% studenata. Može se zaključiti kako je stopa zaposlenosti veća od stope nezaposlenosti što je dobar rezultat s obzirom na trenutnu situaciju u Republici Hrvatskoj u kojoj se ističe pandemija COVID-19 virusa i pada gospodarske moći.

Također je istražen status radnog odnosa ispitanika pri čemu je putem zatvorenog pitanja bio ponuđen status na određeno, neodređeno ili potpora putem HZZ-a, a čiji su podaci prikazani u *Grafičkom prikazu 6*.

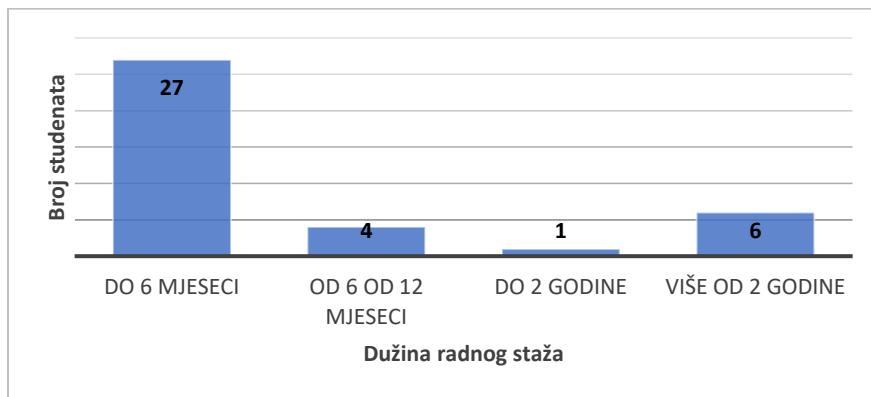
Grafički prikaz 6. Status radnog odnosa

U pogledu statusa radnog odnosa zaposlenih u 2019./2020. godini dominira status „određeno vrijeme“ sa 50%, dok je 42,11% ispitanika zaposleno na „neodređeno vrijeme“. Samo 7,89% ispitanika zaposleno je uz potporu HZZ-a, što je mali postotak s obzirom na rezultate prethodnih godina. Ako se uzme u obzir tendencija fleksibilizacije radne snage, ovo se može smatrati dobrim trendom jer se radi o mladim ljudima koji tek ulaze na tržiste rada i uobičajeno je da karijeru

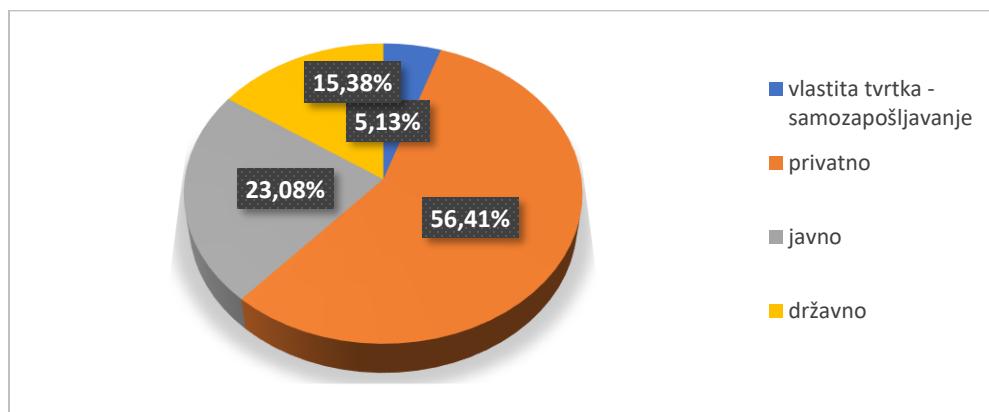
započinju ugovorima na određeno vrijeme ili sudjeluju u pripravničkom programu. Velika raširenost ugovora o radu na određeno vrijeme kod mladih može biti posljedica sudjelovanja u obrazovanju i osposobljavanju ili rada na probni rok. Shodno tome, u nastavku su prikazani i podaci s obzirom na duljinu radnog staža koji je stečen kod ispitanika.

Grafički prikaz 7. Broj ispitanika po dužini radnog staža

Promatrajući duljinu radnog staža u 2019./2020. godini vidljivo je da je najzastupljenija duljina radnog staža do 6 mjeseci. Razlog se može pripisati tome što je veći broj ispitanika završio studij u 2020. godini te su imali na raspolaganju manjak vremena za pronalazak posla. S obzirom na to, 4 ispitanika ima dužinu radnog odnosa od 6-12 mjeseci, a njih 6 ima dužinu radnog odnosa duž od 2 godine, što govori da su ispitanici u trenutku diplomiranja bili zaposleni i zadržali postojeći posao. Zatvoreno pitanje koje se tiče oblika vlasništva tvrtke u kojima rade zaposleni ispitanici nudilo je sljedeće moguće odgovore: vlastita tvrtka-samozapošljavanje, privatno, javno i državno vlasništvo. Navedeni podaci prikazani su sljedećim *Grafičkim prikazom 8.*

Grafički prikaz 8. Oblik vlasništva tvrtki u kojima rade ispitanici

Po pitanju oblika vlasništva poslodavaca kod kojih su zaposleni ispitanici tijekom 2019./2020. godine, najviše su zastupljena privatna trgovačka društva sa 56,41%, nakon kojih slijede javni oblik vlasništva sa 23,08% dok se 15,38% ispitanika zaposlilo se u državnom sektoru, a samo njih 5,13% odlučilo se na samozapošljavanje, tj. imaju vlastitu tvrtku. U *Tablici 5.* prikazan je i popis poslodavaca kod kojih su se ispitanici zaposlili.

Tablica 5. Popis tvrtki u kojima rade ispitanici

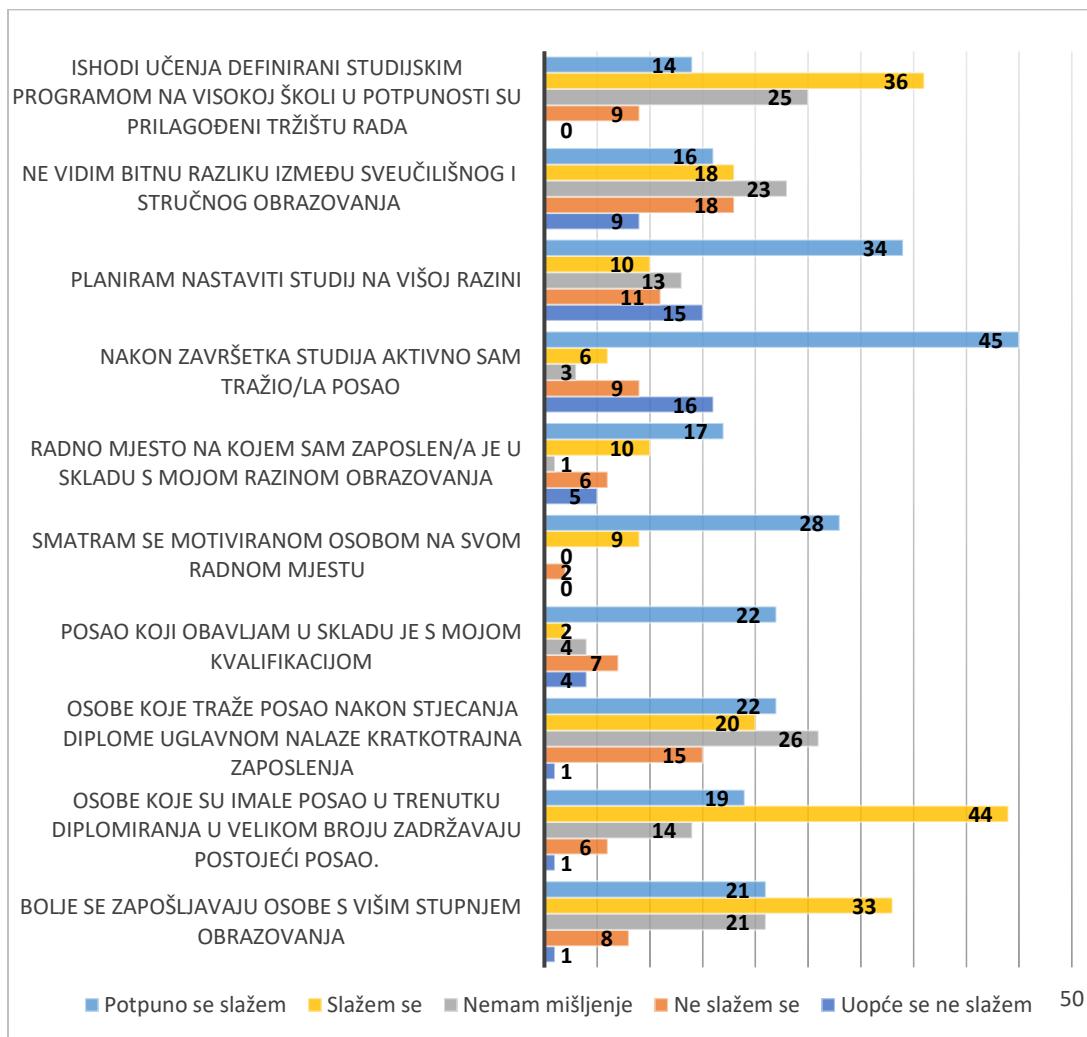
LISTA POSLODAVACA
Express Service j.d.o.o.
Općina Končanica
Troha Infinitus d.o.o.
Enna Fruit
Virovitičko podravska županija
Tvin Virovitica
Vodorad d.o.o.
Policijska postaja Varaždin
Dom zdravlja VPŽ
Prima Commerce
Dom za starije osobe Bistričak
Croatia bus d.o.o
Trgovina Petričević
Knjigovodstveni obrt Mirjana Rep
Opća Bolnica Virovitica
Gold Logistika
Razvojna agencija Vidra
Gradska uprava Virovitica
Cinemon agency
Fina
Plava Tvornica
Općina Končanica
TMP d.o.o. Centar za fizičkalnu terapiju i rehabilitaciju
Plodine
Ugostiteljska škola Osijek
Fundator d.o.o.
Supetrus hoteli d.d.
Slavić Inženjering d.o.o.
Alu vitrum d.o.o.
En Garde j.d.o.o.

Prevladavaju uslužna (prodajna) i proizvodna poduzeća, te u malom broju javni sektor, lokalna i regionalna samouprava. Sa navedenog popisa neka poduzeća se ponavljaju kod više ispitanika, kao što je na primjer Fina koja je stipendirala studente završne godine Programskega inženjerstva. Navedeno pokazuje dobru poslovnu praksu u rješavanju pitanja nezaposlenosti studenata Veleučilišta u Virovitici.

2.3. Analiza stavova ispitanika

Ispitanicima je u sljedećoj grupi pitanja pružena mogućnost ocjenjivanja stavova putem Likertove ljestvice. Tvrđnje su se odnosile na zaposlenost, odnos stečene struke i motiviranost na radnome mjestu, stavove o razlici u stručnom i sveučilišnom obrazovanju te povezanosti ishoda učenja s potrebama tržišta rada. Ljestvica stavova ispitanika prikazana je *Grafičkim prikazom 9.*

Grafički prikaz 9. Stavovi ispitanika

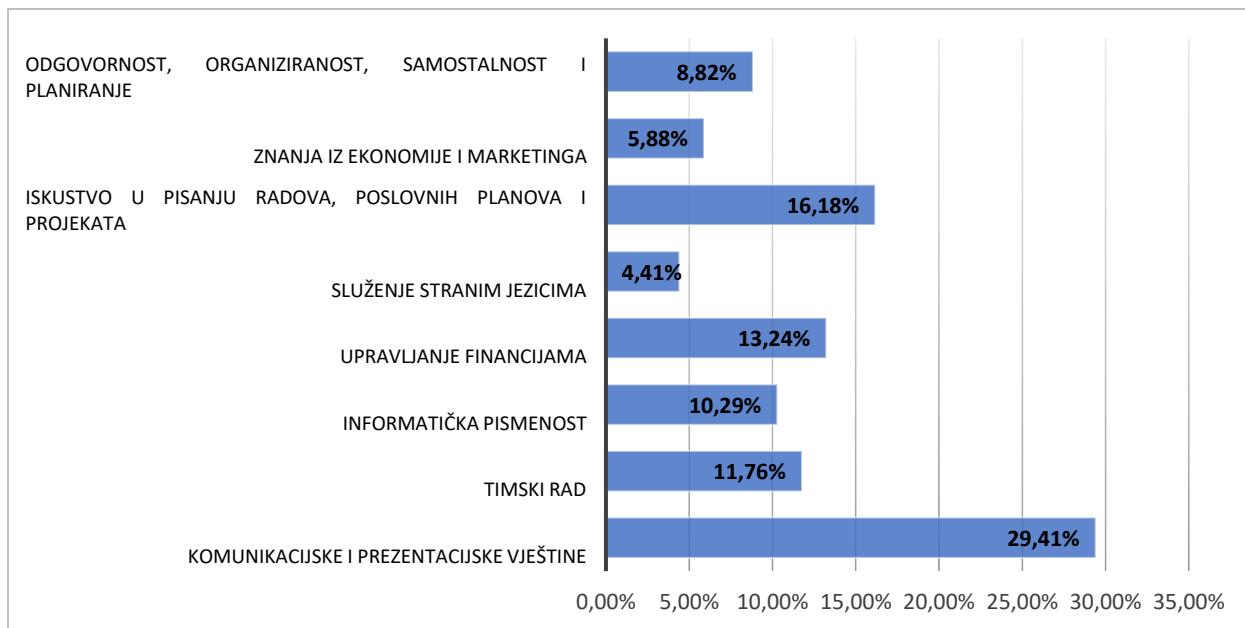
Ključni zaključci proizašli iz odgovora danih putem *Grafičkog prikaza 9.* su:

- ispitanici se u većini slučajeva slažu da su ishodi učenja definirani studijskim programom u potpunosti prilagođeni tržištu rada te su odmah nakon diplomiranja aktivno tražili posao ili su nastavili studij na višoj razini
- zaposleni ispitanici u potpunosti se slažu da je posao koji obavljaju u skladu sa njihovom kvalifikacijom i da su im znanja i vještine koje su stekli pomogle pri zapošljavanju. Isto tako u potpunosti se slažu da su motivirani na radnom mjestu te da je radno mjesto na kojem su zaposleni u skladu sa njihovom razinom obrazovanja
- ispitanici su u većoj mjeri iznijeli stav da nemaju mišljenje o tome da osobe koje traže posao nakon stjecanja diplome uglavnom nalaze kratkotrajna zaposlenja, dok se nekolicina njih slaže sa tom tvrdnjom
- veliki broj ispitanika se slaže sa tvrdnjom da osobe koje su imali posao u trenutku diplomiranja u velikom broju i zadržavaju postojeći posao, te se slažu da se bolje zapošljavaju osobe sa višim stupnjem obrazovanja, dok se čak njih osmero ne slaže sa navedenom tvrdnjom.

Cilj sljedećeg pitanja bio je dobiti povratne informacije od studenata o njihovoj procijeni stečenih znanja i vještina tijekom studiranja na Veleučilištu u Virovitici. Pitanje je bilo otvorenog tipa gdje se ispitanicima pružila mogućnost davanja vlastitih odgovora i izražavanje vlastitih stavova. Lista odgovora na navedeno pitanje kategorizirana je prema ključnim pojmovima i učestalosti ponavljanja istih odgovora. U *Grafičkom prikazu 10.* prikazani su najčešći odgovori i njihova zastupljenost u postotcima.

Vidljivo je da se od stečenih znanja i vještina najviše ističu komunikacijske i prezentacijske vještine sa 29,41% učestalosti toga odgovora. Zatim slijede vještine u pisanju radova, poslovnih planova i projekata sa 16,18%, upravljanje financijama 13,24%, vještine rada u timu 11,76% te informatička pismenost 10,29%. Nešto manja učestalost odgovora pojavljuje se kod vještina odgovornosti, organiziranosti, samostalnosti i planiranja koja iznosi 8,82%, znanje iz ekonomije i marketinga 5,88% te najmanji postotak od 4,41% odnosi se na stečeno znanje i vještine služenja stranim jezicima. Prema dobivenim rezultatima može se ustanoviti na kojim znanjima i vještinama treba poraditi u budućim akademskim godinama.

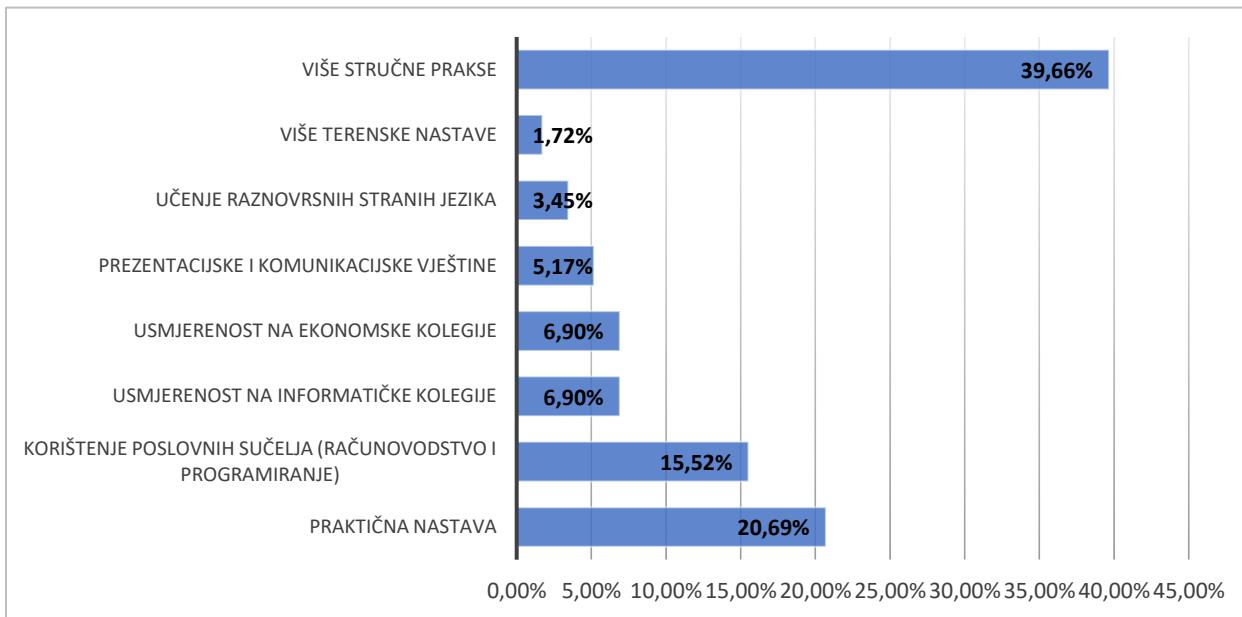
Grafički prikaz 10. Analiza stečenih znanja i vještina

Na tragu tog ispitanicima su dobili mogućnost da putem sljedećeg otvorenog pitanja izraze svoja stajališta o dodatnim kompetencijama koje nisu u potpunosti stekli na Veleučilištu u Virovitici, a na koja bi se Veleučiliše trebalo usredotočiti kako bi ih pružili budućim studentima. Skup odgovora na postavljeno pitanje kategoriziran je prema ključnim riječima i učestalosti ponavljanja odgovora te je prikazan u postotcima na *Grafičkom prikazu 11.*

Ključna preporuka za poboljšanje nastavnog procesa odnosi se na više stručne prakse što iznosi 39,66% učestalosti tog odgovora. Shodno tome, 20,69% odgovora odnosi se na praktičnu nastavu, odnosno zastupljenost praktičnih primjera u nastavi, pisanje projekata, poslovnih planova i sličnih aktivnosti koje imaju doticaj sa praksom. Također, 15,52% odgovora ukazuje na potrebu za korištenjem poslovnih sučelja u nastavi kao što su korištenje računovodstvenih sustava s kojima će se studenti susretati na radnom mjestu te veća zastupljenost korištenja sučelja za programiranje. Interpretirane tri kategorije mogu se povezati u jednu cijelinu, a to su praksa i radno iskustvo. Ono ujedno predstavlja značajni razlog nezaposlenosti (nedostatak radnog iskustva kao razlog nezaposlenosti) ispitanika koji iznosi 29,55% i prikazan je u *Grafičkom prikazu 4.* Time se može potvrditi da je imperativ smanjenja nezaposlenosti veća zastupljenost prakse kako u nastavi tako i kategoriji stručne prakse završnih studenata što potvrđuju dobiveni podaci ali i stavovi ispitanika.

Grafički prikaz 11. Preporuke za poboljšanje nastavnog procesa

Od ostalih preporuka za poboljšanje nastavnog procesa može se izdvojiti veća usmjerenost na ekonomski i informatički kolegiji koja za oba odgovora iznosi podjednakih 6,90%, nakon čega dolaze prezentacijske i komunikacijske vještine s učestalosti odgovora od 5,17%, potreba za učenjem raznovrsnih stranih jezika iznosi 3,45% te više terenske nastave sa učestalosti toga odgovora u iznosu od 1,72%.

3. ZAKLJUČAK

Prije interpretacije ključnih spoznaja dobivenih ovim istraživanjem, nužno je istaknuti nekoliko metodoloških koraka:

- instrument istraživanja je sadržajno revidiran prema smjernicama stručnog povjerenstva za unapređenje kvalitete u postupku II. ciklusa reakreditacije
- upitnik je sadržajno obogaćen pitanjima vezanim za razloge ne pronalaska posla, način pronalaska posla, status radnog odnosa, veličinu poslodavca, listu poslodavaca itd.
- radi lakšeg komunikacijskog procesa, kao i prikupljanja podataka odabrana je izravna metoda, odnosno metoda telefonskog anketiranja te je kreiran *exel* obrazac kao alat za prikupljanje podataka

Na temelju provedenog istraživanja, odnosno ispitivanja zapošljivosti studenata koji su završili studij u akademskoj godini 2019./2020., moguće je donijeti ključne zaključke:

- istraživanje je provedeno u vremenskom razdoblju od 15. prosinca 2020. godine do 26. veljače 2021. godine na slučajnom, prigodnom uzorku od 84 ispitanika, što čini 83% ukupnog uzorka
- usprkos visokim stopama nezaposlenosti, u Virovitičko-podravskoj i Osječko-baranjskoj županiji zaposlilo se najviše ispitanika
- vrijedno je istaknuti kako se je troje ispitanika zaposlilo izvan granice Republike Hrvatske (Austrija i Velika Britanija)
- ukupna stopa zapošljivosti iznosi 46,43%
- ukupna stopa zapošljivosti stručnih prvostupnika iznosi 43,59%, a stručnih specijalista 56,41%
- najveća stopa zapošljivosti na preddiplomskom studiju zabilježena je na smjeru programsko inženjerstvo (75%) i menadžment ruralnog turizma (33%)
- na oba diplomska smjera zabilježena je stopa zapošljivosti od 73,3%
- s obzirom da je temeljni razlog nezaposlenosti kod većine ispitanika (59,09%) nastavak školovanja na višoj razini, indikativno se može zaključiti da ukupna stopa nezaposlenosti iznosi 23% u odnosu na početnu interpretaciju nezaposlenosti koja prikazuje iznos od 53,57%
- u pogledu statusa radnog odnosa zaposlenih u 2019./2020. godini dominira status „određeno vrijeme“ sa 50%, dok je 42,11% ispitanika zaposleno na „neodređeno vrijeme“.
- promatrajući duljinu radnog staža u 2019./2020. godini vidljivo je da je najzastupljenija duljina radnog staža do 6 mjeseci
- rezultati ovog istraživanja nisu usporedivi s rezultati prethodnih istraživanja prije svega zbog izmijenjene metodologije te će shodno tomu usporedba raditi u budućem vremenskom razdoblju.

Ključni zaključci vezani za kompetencije, znanje i vještine koje studentima pomažu pri studiranju i zapošljavanju:

- ispitanici se u većini slučajeva slažu da su ishodi učenja definirani studijskim programom u potpunosti prilagođeni tržištu rada te su odmah nakon diplomiranja aktivno tražili posao ili su nastavili studij na višoj razini
- zaposleni ispitanici u potpunosti se slažu da je posao koji obavljaju u skladu sa njihovom kvalifikacijom i da su im znanja i vještine koje su stekli pomogle pri zapošljavanju. Isto tako u potpunosti se slažu da su motivirani na radnom mjestu te da je radno mjesto na kojem su zaposleni u skladu sa njihovom razinom obrazovanja
- ispitanici su u većoj mjeri iznijeli stav da nemaju mišljenje o tome da osobe koje traže posao nakon stjecanja diplome uglavnom nalaze kratkotrajna zaposlenja, dok se nekolicina njih slaže sa tom tvrdnjom
- veliki broj ispitanika se slaže sa tvrdnjom da osobe koje su imali posao u trenutku diplomiranja u velikom broju i zadržavaju postojeći posao, te se slažu da se bolje zapošljavaju osobe sa višim stupnjem obrazovanja, dok se čak njih osmero ne slaže sa navedenom tvrdnjom
- ključna preporuka za poboljšanje nastavnog procesa odnosi se na više stručne prakse te praktične nastave, odnosno zastupljenost praktičnih primjera u nastavi, pisanje projekata, poslovnih planova i sličnih aktivnosti koje imaju doticaj sa praksom.

KLASA: 101-01/21-01/01

URBROJ: 2189-74-21-01

U Virovitici, 04. ožujak 2021.

Prodekan za razvoj

doc.dr.sc. Dejan Tubić, v.pred.

